Županijsko izvješće: Zadarska županija

Godina provedbe: 2021

Broj održanih sastanaka: 0
Broj usvojenih programa:

Provedeni programi

U 2021. godini provodile su se mjere iz područja zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja i prevencije ovisnosti u skladu s nacionalnim strategijama i akcijskim planovima. Provedeno je niz aktivnosti unutar preventivnih programa "Zdrav za 5" i "Mentalno zdravlje za sve ". Za razliku od prijašnjih godina "Trening životnih vještina" nije se provodio zbog zbog pandemije Covid 19. Zadarska županija sudjelovala je u provedbi projekta "Nisi sam", Udruge za suzbijanje zlouporabe droga i pomoć obiteljima ovisnika NADA, projekta "Put u zdrav život", Udruge aptinenata za pomoć pri resocijalizaciji te u suradnji sa ZJZ Zadar na projektu "Čuvaj svoje zdravlje", terapijske zajednice Comunita Mondo Nuovo. ZJZ Zadar sudjelovao je u projektima „Minus Virus" i "Uključi se" u partnerstvu sa Udrugom apstinenata za pomoć pri resocijalizaciji Porat. Proveden je projekt "Pozitivan stav-moj stav" Udruge Porat, Doma za odgoj djece i mladeži i Kyudo udruge Yumi. Provode se aktivnosti projekta "Znam što hoću, znam što mogu" u kojem sudjeluju ZJZ Zadar, CZSS Zadar i Terapijska zajednica Mondo Nuovo.

Provedene ostale aktivnosti

Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe droga u Zadarskoj županiji je kroz 2021. godinu nastavilo surađivati sa dionicima na području prevencije ovisnosti i zlouporabe droga kako na lokalnoj tako i na regionalnoj razini. U programu obilježavanja i preventivnim aktivnostima tijekom godine su sudjelovali predstavnici Zadarske županije, Grada Zadra, obrazovno odgojne ustanove, zdravstvene ustanove, terapijske zajednice i uduge za prevenciju ovisnosti.,PU, volonteri i zainteresirana javnost.
U sklopu provedbe programa "Zdrav za pet" održana su predavanja na temu " Opasnost skrivena u igrama na sreću" i "Stres i učenje".
Započela je provedba programa "Škola nepušenja".
Obilježeni su Mjesec borbe protiv ovisnosti u razdoblju od 15. studenog do 15. prosinca te Međunarodni dan borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama (26.lipnja)
"Mjesec borbe protiv ovisnosti"(15. studenog-15. prosinca) obilježen je aktivnostima;
- besplatna edukacija iz područja zaštite zdravlja i provedba testiranja na hepatitis C- Udruga Porat uz stručni tim Hrvatske uduge za borbu protiv HIV-a i virusnog hepatitisa.
- Zavod za javno zdravstvo Zadarske županije u suradnji sa lokalnim radiom (Novi radio) osmislio je i proveo radijsku promotivnu kampanju na temu ovisnosti, koja je provedena i na društvenim mrežama
- Održana su predavanja na temu „Kockanje – opasnost skrivena u zabavi", za druge i četvrte razrede srednje škole u Benkovcu.
"Međunarodni dan borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama" (26.lipnja) održane su sljedeće aktivnosti;
- Služba za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti je u suradnji sa lokalnim radiom (Radio 057) provela promotivnu radijsku kampanju u skladu s ovogodišnjim UN-ovim sloganom „Podijeli činjenice o drogama. Spasi živote".
Održan je stručni skup voditelja preventivnih programa te predstavljena tema koja se bavi prevencijom ovisnosti; „Predstavljanje programa 'Abeceda prevencije'", program „Vještine za adolescenciju u Zadarskoj županiji" te „Realizacija ŠPP-a na razini škole. Realizacija programa rada ŽSV ŠPP u šk.g. 2020./21."
U prosincu 2021. godine održan je sastanak stručnih službi za prevenciju ovisnosti i stručne službe srednje škole u Benkovcu na temu preventivnih aktivnosti u 2022. god, uključivanje djece s rizičnim ponašanjima u Savjetovalište u Benkovcu te prijave edukacije nastavnika škole u sklopu projekta „Pomozi Da".
Započela je priprema i osmišljavanje programa "Škola nepušenja ".

Zatražena je suglasnost od Ministarstva znanosti i obrazovanja RH za provedbu radionice „Mitovi i činjenice o mentalnom zdravlju“.
Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe droge Zadarske županije upoznato je s aktivnostima osnovnih i srednjih škola u provedbi ŠPPO. Školski program prevencije ovisnosti program je kojim se želi razvijati odgovornost za zdravlje i odgovorno ponašanje, prevenirati upotreba alkohola, duhana, psihoaktivnih tvari te rizična ponašanja.
Cilj programa je afirmirati pozitivne vrijednosti, pozitivne životne navike i stavove razvijanjem i jačanjem samopoštovanja i slike o sebi kod učenika. Provodi se tijekom nastavne godine, na satovima razrednog odjela ili u sklopu redovne nastave. Provode ga stručni suradnici, svi razrednici, razredni i predmetni učitelji. Ovim programom obuhvaćeni su svi učenici škola.
Program je kreiran na razini Škole i ŽSV ŠPP Zadarske županije. Prema dostavljenim podacima u 2021. godini u prevenciji ovisnosti sudjelovalo je 8 srednjih škola (Tehnička škola Zadar, SŠ. Gračac, Srednja škola kneza Branimira, Benkovac, Pomorska škola Zadar, Škola primijenjene umjetnosti i dizajna, Zadar, Gimnazija Vladimira Nazora, Zadar, Ekonomsko-birotehnička i trgovačka škola Zadar i Hotelijersko turistička i ugostiteljska škola Zadar) provele su aktivnosti vezane za prevenciju ovisnosti i 4 osnovne škole (OŠ Šime Budinića, OŠ Zadarski otoci-Zadar, OŠ Obrovac, OŠ Pakoštane), dok su ostale osnovne škole provodile preventivne aktivnosti usmjerene primarnoj i sekundarnoj prevenciji neprihvatljivih ponašanja.

Usvojeni dokumenti

Problemi u radu
Aktivnosti Povjerenstva i dionika bila su pod utjecajem Covid 19 pandemije što je utjecalo na kontinuitet provedbe programa i projekata kao i na održavanje sastanaka. No, unatoč otežanim uvjetima i epidemiološkim mjerama pojedine aktivnosti uspješno su provedene.

Oblici suradnje i slično
Povjerenstvo za suzbijanje zlouporabe droga Zadarske županije i Zadarska županija surađuje sa Uredom za suzbijanje zlouporabe droga, jedinicama lokalne samouprave, centrima socijalne skrbi, odgojno obrazovnim ustanovama,organizacijama civilnog društva, medijima i građanima.

Ciljevi županijske politike prema Akcijskom planu
Sukladno Planu za zdravlje žitelja Zadarske županije borba protiv ovisnosti strateški je zdravstveni prioritet broj 1.

Utrošena financijska sredstva za područje suzbijanja ovisnosti (zlouporabe droga)
Iz proračuna županije: 48.000,00
Iz proračuna gradova: 180.000,00
Sveukupno: 228.000,00

Popis ustanova i organizacija koje djeluju u području suzbijanja zlouporabe droga na području županije
Socijalne ustanove: Centar za socijalnu skrb Zadar, Centar za socijalnu skrb Biograd na Moru, Centar za socijalnu skrb Benkovac, Dom za odgoj djece i mladeži Zadar
Zdravstvene ustanove: Opća bolnica Zadar, Zavod za javno zdravstvo, Dom zdravlja Zadarske županije, Zavod za hitnu medicinu Zadarske županije, Ljekarne Zadar, Psihijatrijska bolnica Ugljan
Nevladine organizacije: Udruga Porat - Udruga apstinenata za pomoć pri resocijalizaciji, Udruga Nada-Udruga za suzbijanje zlouporabe droga i pomoć obiteljima ovisnika, terapijske zajednice Mondo Nuovo i Cenacolo, Volonterski centar Zadar, Caritas Zadarske županije

Podatci o broju liječenih ovisnika od strane službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti (SZPO)

Sveukupan broj ovisnika o drogama: 574
Broj opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 537
Broj novopridošlih opijatskih ovisnika u prethodnoj godini: 4
Broj konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 37
Broj novopridošlih konzumenata ostalih droga (ekstazi, marihuana, kokain, speed i druge) u prethodnoj godini: 2

Stopa liječenih ovisnika na području županije: 581,6/100.000 stanovnika u dobi od 15-64 godine(prema popisu stanovnika od 2021.godine

Izvješće o suradnji Službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti s nadležnim ustanovama (CZSS, DO, županijski uredi, NVO i druge relevantne ustanove) na području županije

Služba je u 2021. godini mjere iz područja zaštite i unapređenja mentalnog zdravlja i prevencije ovisnosti provodila kontinuirano na načelima univerzalne, selektivne i indicirane prevencije, a tretmane prema medicinskoj indikaciji po principima integriranog pristupa sukladno suvremenim medicinskim saznanjima i doktrinama za suzbijanje ovisnosti te poštujući individualne potrebe korisnika.

Služba je kroz prevenciju ovisnosti kontinuirano skrbila o osobama koje imaju problema s konzumacijom psihoaktivnih supstanci (droge, alkohol, nikotin, lijekovi) i drugim ovisnostima (kocka, internet), kao i članovima njihovih obitelji:
- Individualni, obiteljski i grupni savjetodavni rad sa eksperimentatorima, konzumentima i ovisnicima o psihoaktivnim tvarima
- Provođenje individualnog psihijatrijsko–medicinskog tretmana, a po potrebi indiciranje nespecifične ili specifične farmakoterapije
- Provođenja supstitucijskog programa za zdravstveno neosigurane pacijente, za one koji nemaju odabranog liječnika primarne zdravstvene zaštite te za turiste u samoj Službi
- Skrb za trudnice ovisnice o opijatima u suradnji s nadležnim odjelom bolnice
- Redovita testiranja urina na metabolite droga
- Aktivnosti usmjerene na prevenciju HIV - infekcije te infekcije hepatitisom B i C, u svrhu prevencije, ranog otkrivanja i upućivanja na liječenje ovisnika u suradnji s OB Zadar, praćenje liječenja ovisnika od Hepatitisa C
- Suradnja s vladinim i nevladinim organizacijama, udrugama građana, pomoć kod upućivanja u TZ
- Suradnja i zajedničke aktivnosti s institucijama iz područja zdravstva, socijalne skrbi i obrazovanja i suradnja sa lokalnom samoupravom
- Provođenje aktivnosti sukladno projektu „Rehabilitacija, resocijalizacija i društvena reintegracija ovisnika o drogama“ Vladinog Ureda za droge
- Nastavak suradnje s penalnim sustavom, Zatvorom, Uredom za probaciju, Općinskim i Županijskim državnim odvjetništvom i svim sudovima zbog provođenja izrečenih sudskih mjera i postpenalnog prihvata ovisnika i nastavka njihovog liječenja.

Služba je u sklopu zaštite mentalnog zdravlja provodila mjere i aktivnosti u nekoliko ključnih područja djelovanja: promociji i unapređenju mentalnog zdravlja, prevenciji, ranom prepoznavanju, liječenju i rehabilitaciji poremećaja ponašanja i duševnih/mentalnih poremećaja. Aktivnosti su bile usmjerene prema cjelokupnoj populaciji, ali i specifične za određene populacijske skupine (rizične i vulnerabilne):
- Savjetovanje usmjereno zaštiti mentalnog zdravlja djece i adolescenata
- Rad na očuvanju mentalnog zdravlja djece i adolescenata s rizičnim ponašanjem
- Zaštita mentalnog zdravlja opće populacije s ciljem povećanja sposobnosti za sučeljavanje sa svakodnevnicom i savladavanje kriznih situacija te sprječavanje nastupa mentalnoga/duševnoga poremećaja
- Rano otkrivanje, dijagnostika i terapija djece i adolescenata s poremećajima ponašanja i problemima mentalnog zdravlja
- Rano otkrivanje, dijagnostika i terapija osoba s problemima mentalnoga zdravlja

- Rad s obiteljima i skrbnicima osoba s problemima mentalnoga zdravlja

Trend zlouporabe droga i vrste droga i ovisnosti koje su se tijekom prethodne godine pojavljivale na razini županije, ocjena trenda zlouporabe droga u odnosu na prethodnu izvještajnu godinu

Prema podacima HZZJ za 2019. godinu (za 2020. i 2021. godinu još nisu objavljeni), stopa osoba liječenih zbog zlouporabe psihoaktivnih droga na 100.000 stanovnika u dobi od 15 do 64 godine u Republici Hrvatskoj iznosila je 238,0 dok je za Zadarsku županiju iznosila 515,0/100.000 stanovnika. Stopa liječenih opijatskih ovisnika za Republiku Hrvatsku iznosila je 185,2/100.000 stanovnika dok je za Zadarsku županiju iznosila 496,2/100.000 stanovnika.
Od 2009. godine broj pacijenata koji su uključeni u tretman Službe zbog problema bolesti ovisnosti kontinuirano je oko 600 osoba. Najveći broj osoba liječeno je zbog ovisnosti o opijatima, 90%. Broj novih osoba u sustavu liječenja zbog opijatske ovisnosti je također kontinuiran, u 2021. godini registrirana su 4 nova opijatska ovisnika, a ukupni broj novoregistriranih osoba je 6. Prosječna dob prvog javljanja na liječenje zbog opijatske ovisnosti u 2021. godini bila je 42 godine. Prosječna dob prvog javljanja na liječenje zbog zlouporabe/ovisnosti u 2021. godini bila je 38 godina. Najveći broj liječenih opijatskih ovisnika je u dobi između 40 i 54 godina. Najmlađi opijatski ovisnik ima 25 godina, a najstariji 70 godina. U 2021. godini, u tretmanu Službe je bilo 25 apsolutnih apstinenta iz Zadarske županije. Tijekom 2021. godine pacijente se redovito upućivalo na testiranje na spolno prenosive bolesti te na daljnju obradu kod infektologa ili gastroenterologa. Tijekom 2021. godine 124 osobe (članovi obitelji, partneri, prijatelji i sl.), kroz 280 dolaska, bile su uključene u obiteljski tretman s osobama koje su se javile na liječenje zbog zlouporabe/ovisnosti.
Usluge u Službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti tijekom 2021. godine zatražilo je ukupno 1470 osoba (609 za ovisnost i 861 za mentalno zdravlje). Usluge vezane za prevenciju ovisnosti zatražilo je 574 osoba iz Zadarske županije, 30 osoba iz ostalih županija i 5 stranaca, dok je usluge za mentalno zdravlje zatražilo 793 osobe iz Zadarske županije, 67 iz ostalih županija i 1 stranac. Tijekom 2021. godine zabilježeno je ukupno 8062 dolazaka evidentiranih osoba u Službi, od čega 7416 sa područja Zadarske županije, 438 iz ostalih županija i 208 stranaca.

Broj i vrsta preventivnih i drugih programa koje je Služba provodila na razini županije i drugi relevantni podaci o stanju i kretanju zlouporabe droga na području županije

Preventivne aktivnosti prema podacima Službe za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti

Provedbom programa „Zdrav za 5“ doprinosi se aktivnom mijenjanju stavova i štetnih životnih navika, utjecaju na izgradnju stavova o konzumaciji alkohola i psihoaktivnih droga, postizanju više razine znanja i svijesti o štetnosti ovisnosti o igrama na sreću, usvajanju zdravih stilova života, podizanju razine samosvijesti o odgovornosti u očuvanju vlastitog i tuđeg zdravlja, smanjenju stope ovisničkog ponašanja, nasilja i vandalizma te promociji usvajanja preventivnih navika. U 2021. godini su iz programa "Zdrav za 5" provedena predavanja na temu „Opasnost skrivena u igrama na sreću“, namijenjena učenicima drugih razreda srednjih škola. Učenike se upoznalo sa problematikom i posljedicama patološkog kockanja, nekim osnovnim principima vjerojatnosti u igrama na sreću te znakovima po kojima se može prepoznati ovisnost o kocki. Svrha predavanja je podizanje svijesti, prepoznavanje znakova ovisnosti te savjetovanje učenika vezano za ovisničko ponašanje s ciljem prevencije, odnosno djelovanja na smanjenje incidencije ovisnosti kod mladih. Navedenim predavanjima su obuhvaćena 3 razredna odjeljenja jedne srednje škole, odnosno ukupno 48 učenika i učenica.

U 1 srednjoj školi su održana predavanja učenicima četvrtih razreda na temu „Stres i učenje“. Učenici su upoznati s tehnikama učinkovitog upravljanja stresom. Veliki naglasak predavanja je upoznavanje učenika s metodama i tehnikama planiranja što bi unaprijed trebalo smanjiti količinu stresa vezanu za školu i učenje. Svrha navedenog predavanja je savjetovanje učenika u nošenju sa stresnim situacijama, s ciljem očuvanja mentalnog zdravlja učenika, boljeg uspjeha u školi i boljih međuljudskih odnosa. Navedenim predavanjima su obuhvaćena 2 razredna odjeljenja, odnosno ukupno 33 učenika i učenica.

Ministarstvu znanosti i obrazovanja RH poslana je zamolba za davanje suglasnosti za provedbu radionice „Mitovi i činjenice o mentalnom zdravlju“ kao mjere doprinosa povećanju zdravstvene pismenosti i destigmatizaciji osoba s problemima mentalnog zdravlja kod učenica i učenika prvih razreda srednjih škola Zadarske županije. Ciljevi radionice su sljedeći:
- osvijestiti najčešće predrasude o mentalnom zdravlju kod učenica i učenika,
- informirati učenice i učenike o točnim i znanstveno provjerenim činjenicama o mentalnom zdravlju
- poticati pravovremeno traženje psihološke pomoći kod učenica i učenika sa teškoćama mentalnog zdravlja
- promovirati brigu o mentalnom zdravlju kod učenica i učenika
- promovirati Savjetovalište za mentalno zdravlje u Službi za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti pri ZJZ Zadar

Škola nepušenja je program kojim se pomaže pušačima u pripremi za prestanak pušenja, prestanku pušenja i održavanju nepušenja. Program je informativno – edukativan obzirom da obuhvaća pružanje važnih informacija, znanja i vještina neophodnih za promjene stavova o pušenju te izgradnju novih, zdravijih navika. Program ima i psihoterapijski učinak zbog intenzivnog rada na sebi koji se odvija kroz vježbe u grupi, kod kuće te kroz grupnu dinamiku. Program se prvenstveno bazira na grupnom radu, a ovisno o iskazanim potrebama, dostupan je i individualni pristup. Grupna dinamika dolazi do izražaja kroz davanje i primanje povratnih informacija, diskusiju, analizu situacija, izgradnju odnosa među polaznicima te s voditeljem škole, iznošenje osobnih iskustava, podršku i sl. U ovom izvještajnom razdoblju, prema predviđenom planu aktivnosti, održana su 3 sastanka stručna tima vezano za planiranje provedbe programa „Škola nepušenja“. Također je započeta priprema i osmišljavanje programa: struktura programa, voditelji radionica i predavanja, priprema radnih materijala, sadržaja radionica i predavanja.

Promocija mentalnog zdravlja i prevencije ovisnosti

a)Promocija mentalnog zdravlja i prevencije ovisnosti putem javnih akcija:
Prigodnim aktivnostima, a u suradnji sa svim relevantnim ustanovama i partnerskim udrugama obilježeni su:

Međunarodni dan borbe protiv zlouporabe i nezakonitog prometa drogama: Služba za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti je u suradnji sa lokalnim radiom (Radio 057) provela promotivnu radijsku kampanju u skladu s ovogodišnjim UN-ovim sloganom „Podijeli činjenice o drogama. Spasi živote“. Pozvani su svi slušatelji radia da sudjeluju u informativnom nagradnom kvizu te na taj način doprinesu „spašavanju života“, odnosno zauzimanju čvrstog stava protiv dezinformacija i nepouzdanih izvora te dijele isključivo provjerene i znanstveno utemeljene podatke o drogama. Sudjelovanjem u nagradnom kvizu, građani su mogli saznati zanimljive činjenice na temu droga i ovisnosti te usput osvojiti prigodne nagrade.
Svjetski dan mentalnog zdravlja: Tema kampanje Svjetske federacije za mentalno zdravlje u 2021. godini bila je „Mentalno zdravlje u nejednakom svijetu“. Služba za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti obilježila je ovaj dan objavom članka na službenoj web stranici, dok je na službenom Instagram profilu službe napravljena objava koja pratiteljima pruža korisne informacije o mentalnom zdravlju.

Međunarodni tjedan stresa i Međunarodni dan samaca obilježeni su na službenom Instagram profilu službe, gdje se pratitelje informiralo o učinkovitim načinima borbe sa stresom na radnom mjestu. Povodom međunarodnog dana samaca na službenom Instagram profilu službe napravljena je objava u kojoj se ohrabruju svi samci da vole i poštuju sebe bez obzira na status veze.

Svjetski dan borbe protiv AIDS-a: Znanje o zaštiti od HIV-a i drugih spolno prenosivih infekcija važno je za očuvanje spolnog, reproduktivnog i općeg zdravlja. 01.12.2021. Na Instagram stranici Službe #mentalno_zdravlje_za_sve objavom je obilježen Svjetski dan borbe protiv AIDS-a. Pratitelji su informirani o načinu testiranja i glavnim mjerama prevencije.

Mjesec borbe protiv ovisnosti:
-U sklopu obilježavanja Mjeseca borbe protiv ovisnosti osmišljena je i provedena radijska promotivna kampanja u

suradnji sa lokalnim radiom (Novi radio). Kampanja je obuhvaćala nagradnu igru kroz koju se pitanjima na temu ovisnosti nastojalo informirati građane naše županije o ovom važnom problemu.
-Paralelno s radijskom kampanjom, provedena je i kampanja na društvenim mrežama, odnosno na Instagram stranici Službe #mentalno_zdravlje_za_sve, na kojoj je objavljeno 11 najčešćih mitova o različitim vrstama i sredstvima ovisnosti.
-15.12. su u srednjoj školi Kneza Branimira Benkovac učenicama i učenicima drugih i četvrtih razreda održana preventivna predavanja na temu „Kockanje – opasnost skrivena u zabavi“.
-25.11.2012. i 26.11.2021. su djelatnici Službe sudjelovali na Brodskom simpoziju o alkoholizmu, kockanju i modernim ovisnostima, pod nazivom „Utjecaj korona – krize na prevenciju i liječenje ovisnosti“, u organizaciji Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Brodsko – posavske županije, Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku i Medicinskog fakulteta Osijek.

b)Promocija mentalnog zdravlja i prevencije ovisnosti putem suradnje sa školama:

Služba za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti svake godine nastoji uključiti učenice i učenike škola Zadarske županije u promotivne aktivnosti s ciljem poticanja angažmana mladih u borbi protiv ovisnosti te prevenciji problema s mentalnim zdravljem. Putem kreativnih aktivnosti mlade se nastoji informirati o navedenoj tematici te motivirati na promišljanje i aktivno sudjelovanje u stvaranju boljih uvjeta i okoline za sigurno i zdravo odrastanje djece i mladih. Povodom obilježavanja Svjetskog dana mentalnog zdravlja, djelatnici Službe su za učenike srednjih škola Zadarske županije osmislili nagradnu igru u vidu edukativnog kviza „Mitovi i činjenice o mentalnom zdravlju“, s ciljem osvještavanja učenika o temama mentalnog zdravlja te doprinosa smanjenju predrasuda prema osobama s problemima mentalnog zdravlja. Kviz se sastojao od edukativnih pitanja te video i tekstualnog materijala, putem kojih se učenike nastojalo educirati o temama vezanim uz mentalno zdravlje te informirati o nekim od društveno uvriježenih stereotipa koji se vežu za osobe s problemom/poremećajem mentalnog zdravlja. Razred koji je prvi točno odgovorio na sva postavljena pitanja kviza nagrađen je prigodnim nagradama (majice, torbe, kišobrani i magneti). U kvizu je sudjelovalo ukupno 15 razrednih odjeljenja iz 8 srednjih škola zadarske županije, odnosno oko 300 učenika od prvog do četvrtog razreda srednjih škola, zajedno sa 8 stručnih suradnika i nastavnika.

Projekti

Program „Mentalno zdravlje za sve“
Nositelj programa „Mentalno zdravlje za sve“ je Služba za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti. Program se kontinuirano provodi od 2013. godine, a financira se u okviru raspoloživih sredstava RH iz dijela prihoda od igara na sreću u području prevencije, tretmana, liječenja i rehabilitacije ovisnosti te resocijalizacije ovisnika. Temelji se na psihosocijalnom tretmanu i dijagnostici osoba sa problemima mentalnog zdravlja, prevenciji mentalnih poremećaja i ovisnosti, izvanbolničkom liječenju i rehabilitaciji ovisnika u Benkovcu, Biogradu n/m, Gračacu, Obrovcu, Pagu i Zadru kroz savjetovališta mentalnog zdravlja.
Opći cilj programa „Mentalno zdravlje za sve“ je doprinijeti unapređenju mentalnog zdravlja, prevenciji i sprječavanju bolesti ovisnosti te sprječavanju nastanka i širenja spolno i krvlju prenosivih bolesti među žiteljima Zadarske županije, kojem se doprinosi ostvarenjem rezultata projekta: R1 - Poboljšano mentalno zdravlje kod osoba sa zemljopisnog područja provedbe programa uključenih u tretman savjetovališta; R2 - Poboljšana kvaliteta života osoba sa razvijenom bolesti ovisnosti o psihoaktivnim sredstvima uključenih u izvanbolničko liječenje ovisnosti; R3 - Smanjena razina rizičnih ponašanja kod osoba u riziku i zaraženih spolno i krvlju prenosivim bolestima, a koje su uključene u savjetovalište za HIV i Savjetovališta za mentalno zdravlje; R4 - Podignuta razina svijesti te potaknuto samozaštitno ponašanje odraslih osoba, djece i mladih vezano uz ovisnost, rizična ponašanja za razvoj ovisnosti, problema s mentalnim zdravljem te zarazu krvlju i spolno prenosivim bolestima; R5 - Podignuta svijest žitelja Zadarske županije o problematici mentalnog zdravlja, ovisnosti i spolno i krvlju prenosivim bolestima te o programu „Mentalno zdravlje za sve“; R6 - Poboljšana kvaliteta rada u području prevencije, liječenja i rehabilitacije s osobama s problemom mentalnog zdravlja, ovisnosti ili zaraze spolno i krvlju prenosivim bolestima.

U razdoblju provedbe projekta od 01.01.2021. do 31.12.2021., u Savjetovalištima mentalnog zdravlja u gradovima Benkovcu, Biogradu na moru, Gračacu, Obrovcu i Pagu, aktivnostima je obuhvaćeno 236 osoba. U izvanbolničko liječenje ovisnosti u navedenim savjetovalištima uključilo se 56 osoba. U Savjetovalištima mentalnog zdravlja u gradu Zadru aktivnostima je obuhvaćeno 960 osoba (u sklopu kojih je i skupina liječenih alkoholičara i onkološko savjetovalište čiji se rad odvija u suradnji s Klubom liječenih alkoholičara i Ligom protiv raka). Od siječnja 2021. pa do kraja izvještajnog razdoblja, nastavljeno je i telefonsko savjetovalište, koje je pokrenuto za vrijeme lock – downa u ožujku 2020. god. radi prilagodbe rada savjetovališta novonastalim uvjetima, odnosno mjerama izbjegavanja socijalnog kontakta. Posebna linija za telefonsko savjetovanje bila je dostupna svim osobama kojima je bila potrebna psihosocijalna podrška radi određenih mjera samoizolacije ili karantene te svima koji su osjećali zabrinutost u vezi situacije s epidemijom, ali i onima koji su se javljali radi drugih problema s mentalnim zdravljem, kao i onima koji su se htjeli uključiti u tretman Savjetovališta ili informirati o radu Savjetovališta. Od 01.01.2021. do 31.12.2021., provedeno je 1.358 telefonskih savjetovanja. Nadalje, aktivnostima Savjetovališta za HIV izravno je obuhvaćeno 85 osoba. Održani su radijski, televizijski i novinski intervjui na području Zadarske županije vezani uz rizično spolno ponašanje i stigmatizaciju, čime je obuhvaćena i opća populacija granana (oko 1000 osoba). Aktivnostima udruge Porat u suradnji sa Službom za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti, izravno je obuhvaćeno 85 osoba. Aktivnostima TZ Mondo Nuovo, u suradnji sa Službom za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti, obuhvaćeno je 6 osoba. Tijekom školske godine 2020./2021., do kraja razdoblja provedbe projekta, predavanjima i edukativnim radionicama je sveukupno obuhvaćeno 439 osoba, od čega 379 djece i mladih te 60 nastavnika i stručnih suradnika osnovnih i srednjih škola Zadarske županije. Uz njih, neizravnim korisnicima možemo smatrati i liječnike obiteljske medicine te stručne djelatnike Centra za socijalnu skrb s kojima je održavana kontinuirana suradnja kroz konzultacije i sastanke. Opća populacija građana (preko 1000 osoba) informirana je o aktivnostima projekta putem promotivnih aktivnosti i suradnje s medijima kojima je svrha educiranje šire javnosti o problemima vezanima uz mentalno zdravlje.

Edukativni program „PoMoZi Da“
Program je razvijen u sklopu projekta "Živjeti zdravo" Hrvatskoga zavoda za javno zdravstvo, sufinanciranoga iz Europskoga socijalnog fonda u sklopu Operativnoga programa Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020., elementa Zdravstveno obrazovanje, podelementa Mentalno zdravlje. Edukativni program PoMoZi Da pruža skup osnovnih znanja i vještina koji odgojno-obrazovnim djelatnicima u njihovom svakodnevnom radu mogu olakšati prepoznavanje problema mentalnoga zdravlja učenika, ali i olakšati pristupanje i pružanje potrebne podrške učeniku s problemom te poticanje na traženje stručne pomoći. Osnovni cilj programa je educirati učitelje, nastavnike i profesore kako pružiti psihološku prvu pomoć učenicima.
Djelatnica Službe za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti je educirana za članicu provedbene skupine programa, odnosno imenovana članicom provedbene skupine – 3P edukatorom (certificiranim stručnjakom educiranim za vođenje edukacije). Time su stečeni preduvjeti za provedbu trodnevne edukacije odgojno-obrazovnih djelatnika osnovnih i srednjih škola Zadarske županije, odnosno promicanje mentalnog zdravlja djece mladih kroz zdravstveno opismenjavanje odgojno-obrazovnih djelatnika u području mentalnog zdravlja djece i mladih. Tijekom izvještajnog razdoblja odgojno-obrazovni djelatnici su informirani o programu i edukaciji, te su otvorene prijave za sve zainteresirane za trodnevnu edukaciju. Prikupljeno je oko 30 prijava odgojno-obrazovnih djelatnika sa područja Zadarske županije, nakon čega je djelatnica Službe sudjelovala u organizaciji i provedbi trodnevne radionice u Gospiću.

Ostale aktivnosti:
Savjetodavni i edukacijski rad s djelatnicima škola

U 2021. godini su održavani redovni telefonski kontakti i sastanci sa stručnim službama osnovnih i srednjih škola zbog upućivanja djece i njihovih roditelja/skrbnika u Savjetovališta, praćenja djece već uključene u tretman te zbog organizacije edukativnih predavanja i radionica.
-08.07.2021. je održan stručni skup voditelja preventivnih programa, online na aplikaciji Zoom Cloud Meetings, na kojem je djelatnica Službe predstavila planirane preventivne aktivnosti za šk.g. 2021./22. Osim navedenog, na skupu

su predstavljene razne teme među kojima se ističu: „Predstavljanje programa 'Abeceda prevencije'“, „Realizacija ŠPP-a na razini škole. Realizacija programa rada ŽSV ŠPP u šk.g. 2020./21.“
-15.12.2021. održan je sastanak sa stručnom službom Srednje škole Kneza Branimira u Benkovcu radi daljnje suradnje na preventivnim aktivnostima u 2022. god, uključivanju djece s rizičnim ponašanjima u Savjetovalište u Benkovcu te prijave nastavnika škole u Benkovcu na edukaciju u sklopu projekta „Pomozi Da“

Jačanje kapaciteta Službe

Redovitim sudjelovanjem djelatnika Službe za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti na edukacijama, edukativnim seminarima, okruglim stolovima, stručnim skupovima, konferencijama te simpozijima u području prevencije ovisnosti, unapređenja mentalnog zdravlja te krvlju i spolno prenosivih bolesti, nastoji se povećati razina stručnosti i znanja stručnjaka u javnozdravstvenom sustavu uključenih u sustav suzbijanja zlouporabe droga i ovisnosti te u rad na području mentalnog zdravlja.

U 2021. godini, djelatnici Službe su sudjelovali na sljedećim edukacijama:
- 27.04.2021. aktivno sudjelovanje na online webinaru “Izazovi liječenja opijatskih pacijenata tijekom Covid pandemije“ u organizaciji Farmaceutske tvrtke Alkaloid.
- 19.10.2021. stručni skup na temu Virusnih hepatitisa u organizaciji tvrtke Medicopharmacia.
- 28.-29.10.2021. "SWIXX ADDICTION ACADEMY" u organizaciji kompanije Swixx Biopharma d.o.o. uz potporu Hrvatskog društva za ovisnosti Hrvatskog liječničkog zbora u Mariji Bistrici.
- 24.11.2021. sudjelovanje na 85. Stručno – znanstvenom skupu Hrvatskog epidemiološkog društva u organizaciji Hrvatskog liječničkog zbora, Hrvatskog epidemiološkog društva i HZJZ.
- 25.11.2021. i 26.11.2021. Sudjelovanje na online webinaru Brodski simpozij o alkoholizmu, kockanju i modernim ovisnostima. „Utjecaj korona – krize na prevenciju i liječenje ovisnosti u organizaciji Sveučilišta Josipa Juraja Strossmayera u Osjeku, Medicinskog fakulteta Osijek, Katedre za Javno Zdravstvo, Nastavnog zavoda za javnog zdravstvo Brodsko – Posavske županije
- 22.12.2021. online seminar - osposobljavanje za utvrđivanje alkoholiziranosti radnika na radu u organizaciji Ustanove za obrazovanje odraslih - ZIRS učilište

Zdravstveno informiranje i suradnja s medijima na području zaštite mentalnog zdravlja i prevencije ovisnosti

Izrađeni su promotivni materijali u tiskanom i elektronskom obliku, a u svrhu upoznavanja javnosti sa radom Službe te povećanja znanja i svjesnosti o važnosti mentalnog zdravlja i prevencije ovisnosti: Tiskani su promotivni materijali - kišobrani, majice, antistres loptice, magneti, posjetnice, mali pribor za prvu pomoć, ruksaci i kemijske olovke, a distribuirani su sljedeći promotivni materijali: kišobrani, majice, antistres loptice, magneti, posjetnice, mali pribor za prvu pomoć, ruksaci, magneti i kemijske olovke i letci (“Alkohol za mlade“, „Alkohol za odrasle“ „Savjetovalište za mentalno zdravlje“, „Internet“, „Uloga bake i djeda u životu djeteta“, „Mentalno zdravlje Minus Virus” i “Uključi se!” u partnerstvu sa Udrugom apstinenata za pomoć pri resocijalizaciji Porat te projekt „Čuvaj svoje zdravlje“ u partnerstvu sa Terapijskom zajednicom Mondo Nuovo."Zdravlje u starijoj dobi“, „Prepoznajmo ovisnost“, „Marihuana: Mitovi i činjenice“, „Samoozljeđivanje“, „Savjetovalište za osobe oboljele od malignih bolesti“, „Prestajem pušiti“, „Elektroničko nasilje“ i „Kockanje: Opasnost skrivena u zabavi“). Ažurirana je web stranica www.mentalnozdravlje.com.hr, kao i instagram stranica Službe „mentalno_zdravlje_za_sve“. Objavljivani su članci i promotivne aktivnosti Službe. Zahvaljujući suradnji sa lokalnim radijskim postajama „Radio 057“ i „Novi radio“, u ovom izvještajnom razdoblju su uspješno provedene dvije promotivne kampanje u sklopu obilježavanja Međunarodnog dana borbe protiv zlouporabe droga i nezakonitog prometa drogama i Mjeseca borbe protiv ovisnosti.

Školski preventivni programi, prevencija ovisnosti u osnovnim i srednjim školama Zadarske županije provedena prema dostavljenim podacima.

Srednje škole:
- Tehnička škola Zadar je kroz 2021. godinu u suradnji sa ZJZ Zadar, PU Zadar i Crvenim križem Zadar provodila prevenciju ovisnosti kroz ŠPP za učenike prvog i drugog razreda (ukupan broj korisnika 200). Školski preventivni program (ŠPP) bavi se;
- sprječavanjem i suzbijanjem ovisnosti i neprihvatljivog ponašanja kod učenika,
- zaštitom i unaprjeđenjem zdravlja učenika,
- poticanjem društveno prihvatljivog ponašanja mladih,
- osposobljavanjem pojedinaca za samozaštitu i odgovoran odnos prema sebi i drugima,
- osposobljavanjem mladih za pravilno donošenje važnih životnih odluka,
- stvaranjem pozitivne (objektivno) slike o sebi, drugima i životu uopće.
- podrškom roditeljima i nastavnicima.
Program je proveden kroz rad pedagoškog savjetovališta, informativnim predavanjima preventivnim sadržajima u redovitoj nastavi, temama prevencije nasilničkog ponašanja, ovisnosti, odgovornog odnosa prema sebi i drugima, postavljanjem informativnih panoa i plakata u školskom prostoru, seminarskim radovima iz područja razumijevanja prevencije i liječenja ovisnosti, javnim predavanjem i tribinom sklopu realizacije projekta “ZDRAV ZA 5“, te provedbom školskog kviz natjecanja iz područja prevencije ovisnosti za učenike drugih razreda.
- Srednja škola Gračac je kroz školski program prevencije ovisnosti kod mladih u 2021. godini, provodila savjetovanje, predavanja i radionice za učenike od 1. do 4. razreda srednje škole, pri čemu je obuhvaćeno 50 korisnika. Učenici su se upoznali sa posljedicama raznih oblika ovisnosti (droga, alkohol, cigarete, kocka i dr.)
- Srednja škola kneza Branimira, iz Benkovca je u suradnji sa djelatnicima Ministarstva unutarnjih poslova RH, djelatnicima Službe za mentalno zdravlje i prevenciju ovisnosti ZJZ Zadar, psihologinjom Terapijske zajednice Mondo nuovo i djelatnicima škole provela nekoliko projekata u sklopu ŠPPO. Održana su predavanja za učenike prvih i drugih razreda srednje škole na temu " Ovisnost i zlouporaba opojnih sredstava", "Kockanje / klađenje - opasnost skrivena u zabavi" te predavanja na temu prevencije ovisnosti tijekom mjeseca borbe protiv ovisnosti .Broj obuhvaćenih korisnika:125. Tijekom 2021.godine održana su i druga predavanja na temu - "Što se krije iza oglasa za posao - suzbijanje trgovanja ljudima", "Čuvaj svoje zdravlje", "Odolijevanje pritisku vršnjaka", "Samopoštovanje - razvoj pozitivne slike o sebi", "Mentalno zdravlje", "Zdravi stilovi života".
- U Pomorskoj školi Zadar proveden je školski program prevencije ovisnosti u trajanju jedne školske godine kroz predavanja o različitim oblicima ovisnosti. ŠPP je obuhvaćeno 360 korisnika srednje škole, učenika od 1. do 4. razreda srednje škole.
- Škola primijenjene umjetnosti i dizajna provela je prevenciju očuvanja mentalnog zdravlja primarno usmjeren na očuvanje mentalnog zdravlja učenika tijekom perioda pandemije COVID-19, a sekundarno na prevenciju ovisnosti svih oblika. Svrha je jačanje samopouzdanja, slobodnog izražavanja emocija, odabir zdravih navika i zdravog suočavanja sa stresnim situacijama. Program se provodio u suradnji s nastavnicima, kroz obrađivanje tema emocija, nošenja sa stresom, odabir zdravih navika, osvještavanja jakih strana kod učenika na satovima razrednika. Također kroz uključivanje u on-line grupu podrške na platformi Yammer te individualni rad učenika s psihologinjom.
Program je namijenjen svim učenicima, tijekom šk.god.2020./2021. Ovim programom obuhvaćeno je 250 korisnika.
- Ekonomsko-birotehnička i trgovačka škola Zadar provela je ŠPP u suradnji s Gradskim društvom Crvenog križa Zadar za učenike prvog razreda srednje škole. Kroz radionice i predavanja o ovisnosti učenici su upoznati sa štetnosti konzumiranja sredstava ovisnosti na tjelesno i mentalno zdravlje. U suradnji s PU Zadar provedena je edukacija o zakonodavnim posljedicama, odnosno kaznenoj i prekršajnoj odgovornosti s kojom se susreću osobe koje konzumiraju, proizvode ili prodaju sredstva ovisnosti.
- Hotelijersko-turistička i ugostiteljska škola je u sklopu preventivnog programa u mjesecu borbe protiv ovisnosti od 15. studenog do 15. prosinca razrednici prvih i drugih razreda na satovima razrednika provodila radionice s temama o prevenciji droga i alkohola za učenike 1. i 2. razreda. Svrha radionica je osvijestiti učenike o opasnostima koje proizlaze konzumiranjem alkohola i droge, podučiti kako se oduprijeti ovisnostima te koje su posljedice.
Gimnazija Vladimira Nazora provela je u 2021. godini radionice s ciljem prevencije konzumiranja opojnih sredstava među učenicima. Zbog epidemioloških mjera izostali su programi koji se nude izvan ustanove . Stoga su u okviru škole osmišljene i provedene radionice s ciljem prevencije ovisnosti o opojnim drogama (znanjem i informacijom protiv droge, štetne posljedice konzumiranja droga, kako odoljeti pritisku vršnjaka, zabava bez droge i alkohola,

razvijanje socijalnih vještina, jačanje osobnosti i samopouzdanja). Program je obuhvatio 300 učenika srednje škole od 15 do19 godina.

Osnovna škola Pakoštane, OŠ Zadarski otoci, OŠ Obrovac i Šime Budinić provodile su aktivnosti unutar programa ŠPP direktno vezane za prevenciju ovisnosti. Ostale osnovne škole provodile su ostale aktivnosti usmjerene primarnoj i sekundarnoj prevenciji neprihvatljivih ponašanja.

Sveukupno utrošena sredstva za provedbu istraživanja iz proračuna županije: 0,00
Broj kaznenih djela vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 164
Broj prekršajnih prijava vezanih uz zlouporabu droga na području županije: 179
Broj zapljena: 305

Vrste zaplijenjenih droga
Heroin u prahu/g1.810,3
Metadon/g/
Metadon/kom/
Kokain/g1.127,41
Marihuana (kanabis)/g17167,88
Kanabis biljka/kom7806
Kanabis smola (hašiš)/g62,6
LSD/doza/
Amfetamin/g2967,49
MDMA i der. (XTC)/g0,5
MDMA i der.(XTC)/kom815
Ostali lijekovi s liste/kom93